

JIHOZÁPADNÍ ASIE

Použité zdroje:

www.mapsofindia.com

www.wikipedia.com

Středoškolský zeměpis v přehledu, I.Smolová – M. Vysoudil, Rubico, Olomouc 2002

Regionální aspekty světového hospodářství, V. Baar, NČGS, Praha 2005

WEST ASIA

www.mapsofindia.com

Map not to Scale

Copyright © 2006 Compare Infobase Limited

Najděte a doplňte do slepé mapy JZ Asie uvedené pojmy:

pohoří

Pontské pohoří

Taurus

Arménská

vysočina

Elborz

Íránská vysočina

Zagros

vodstvo

j. Tuz

j. Van

j. Orumiyeh

Mrtvé moře

Tigris

Eufrat

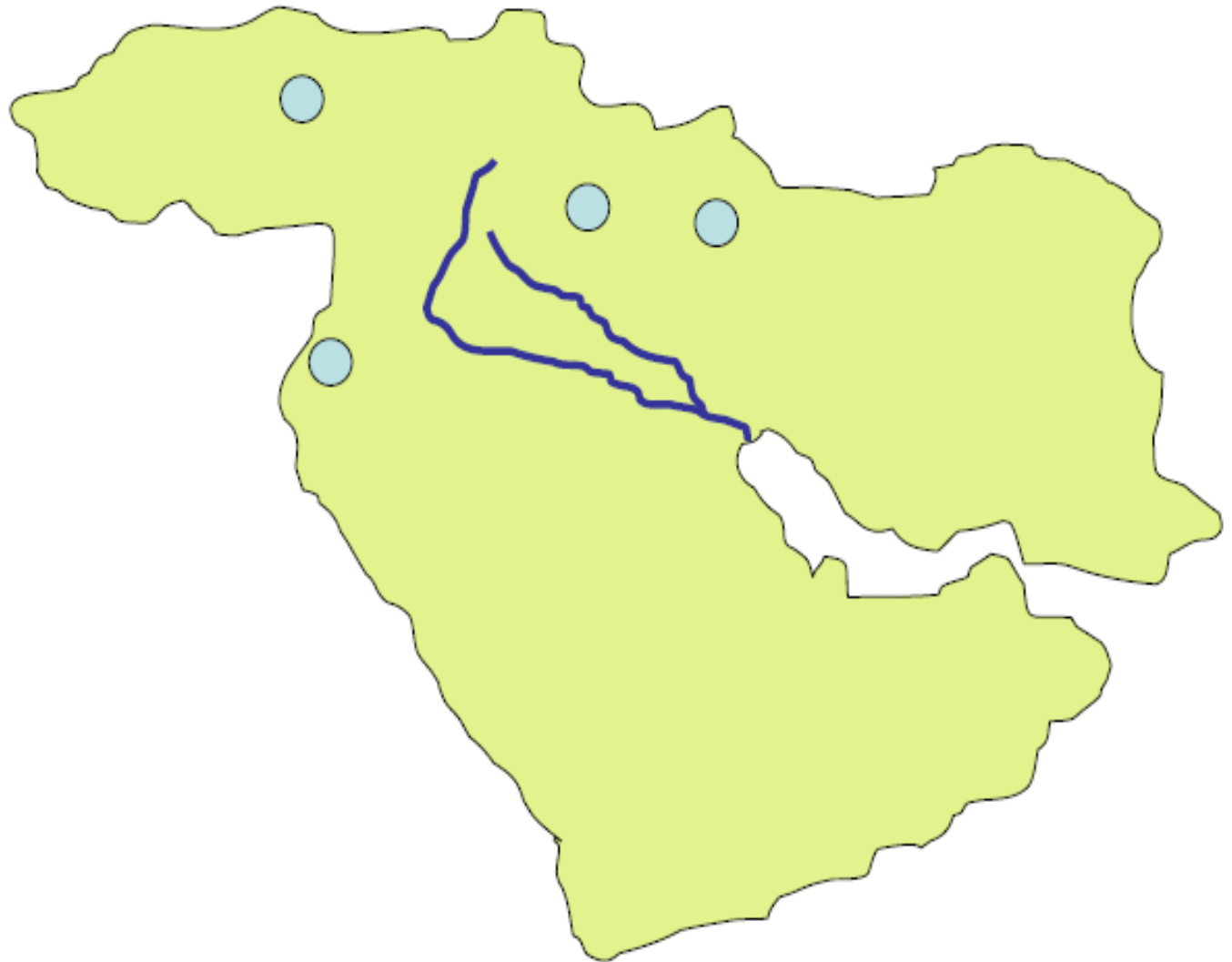
Shatt al' Arab

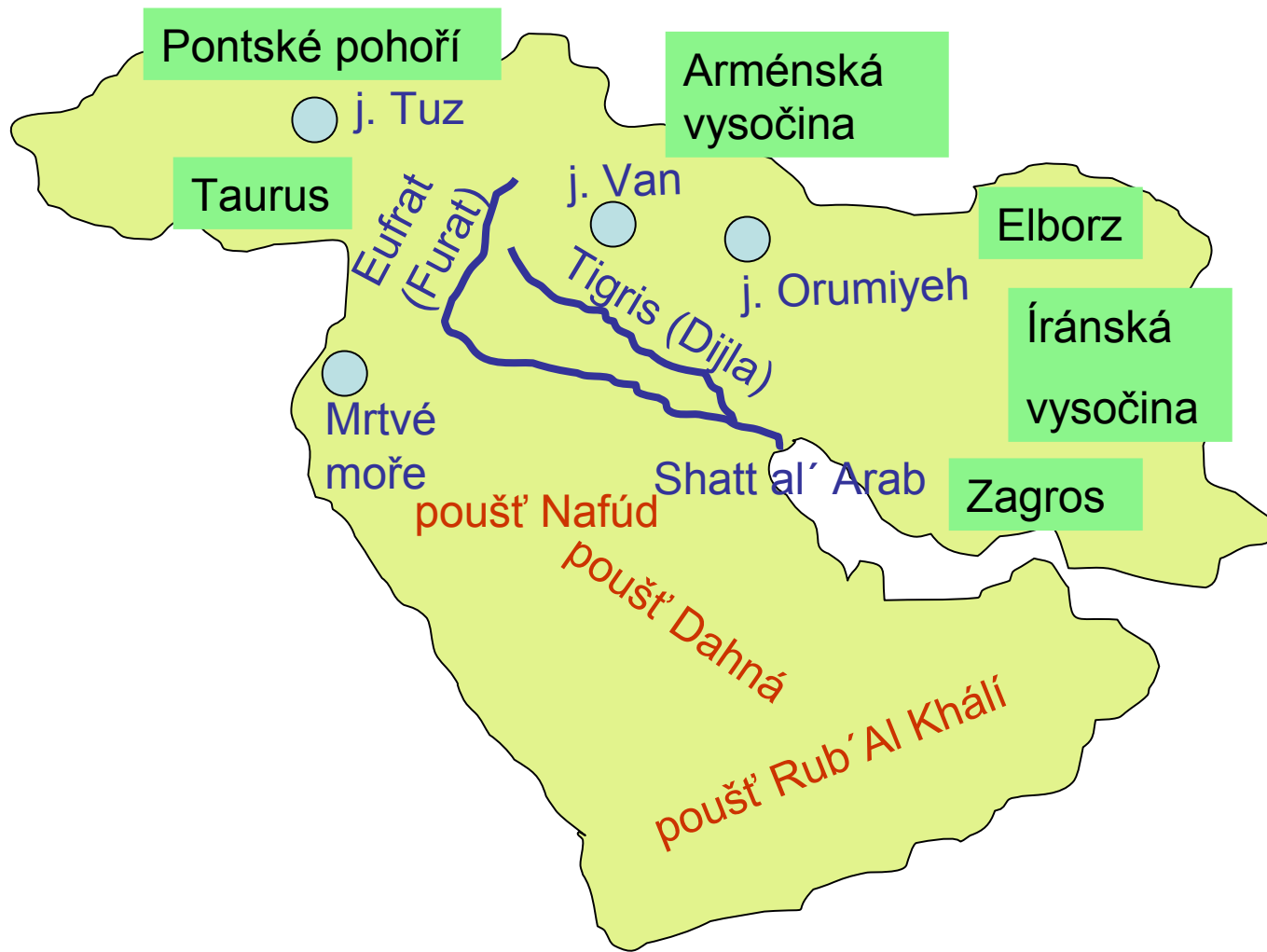
pouště

Nafúd

Dahná

Rub' Al Khálí

Pontské pohoří

Arménská vysočina

Taurus

Elborz

Íránská vysočina

Zagros

j. Tuz

j. Van

j. Orumiyeh

Mrtvé moře

poušť Nafúd

poušť Dahná

poušť Rub'Al Khálí

Eufkrat (Furat)

Tigris (Dijla)

Shatt al' Arab

povrch

- S – pohoří al.-him. syst.

- *Mezopotámská nížina*

- J – suchá *Arabská deska*

klima

- tropický suchý pás

- srážky 120 mm/rok

- teplota 25 °C

vodstvo

- jezera *Van, Tuz, Orumiyeh*

- řeky subtropické

- krátké, Malá Asie

- řeky aridní

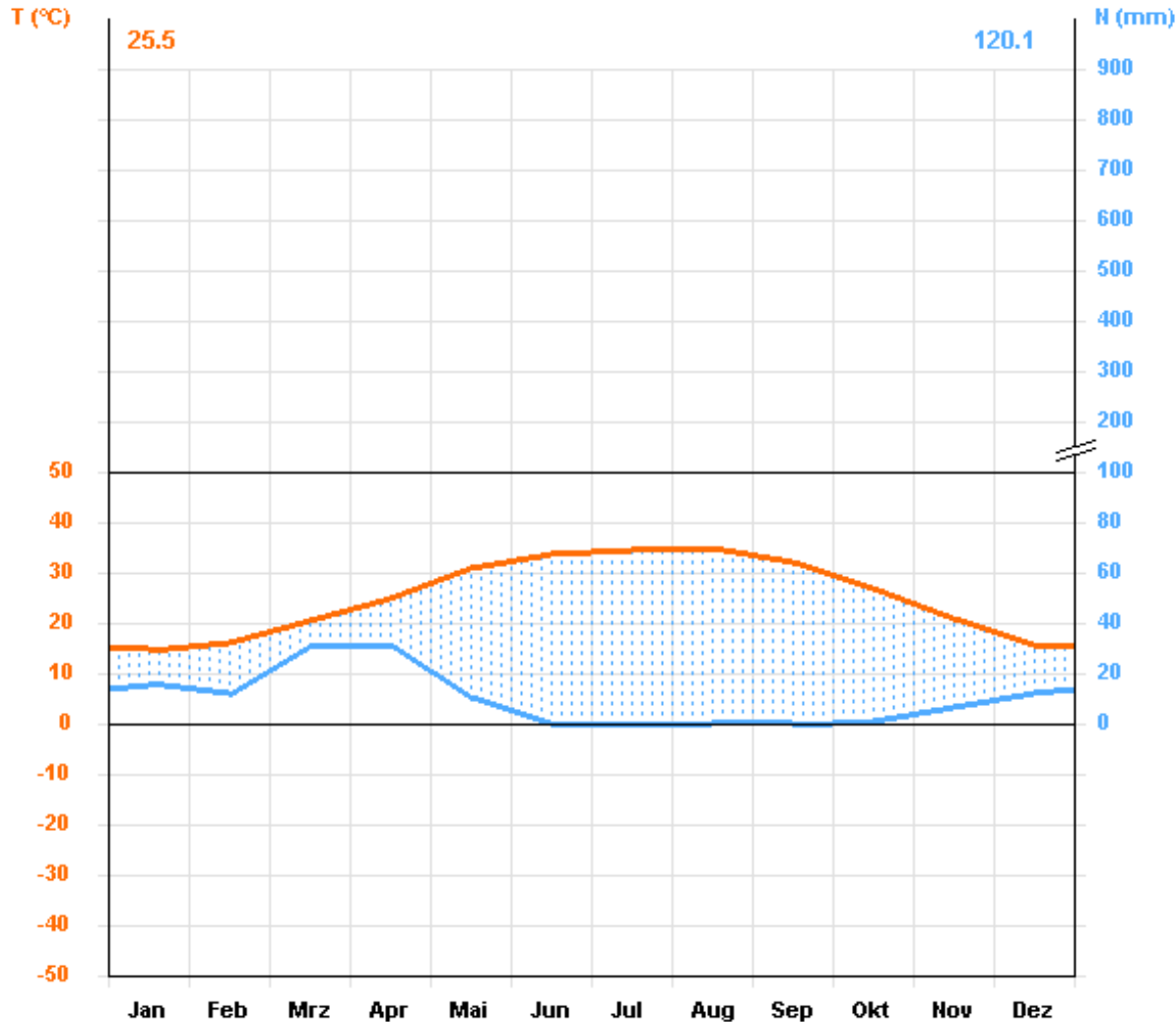
- nevysychají jen díky zdroji z hor

- *Eufkrat, Tigris*

RIYADH

WMO-Nr: 40438 // 609m über NN // 24.7°N 46.7°O

relativ humide Zeit mittl. monatl. Niederschlag > 100mm
(Maßstab auf 1/10 reduziert) relative Dürrezeit

Klimadiagramm nach WALTER

www.top-wetter.de

HISTORIE OBLASTI

- v Mezopotámii se v 8. tisíciletí př.n.l. začalo se závlahovým zemědělstvím
- díky rozvinutému zemědělství zde vznikají vyspělé civilizace Sumerů a Babyloňanů, starověké říše Asyrská, Perská, Chetitská a působí zde obchodem proslulí Féničané (dnes území Libanonu)
- největší současná města vznikala již ve středověku na obchodních cestách (Bagdád, Teherán, Damašek, Istanbul, Bejrút, Ankara,...)
- v 7. – 8. století se vytváří Arabská říše, která ovládla Mezopotámii a Egypt, tedy dvě jádrové oblasti a arabský svět se stal synonymem vzdělanosti a kultury
- postupný rozpad arabského chalífátu umožnil získat velká území Turkům, kteří ale rovněž nedosáhli trvalého sjednocení arabských území severní Afriky a JZ Asie
- v 19. – 20. století si sféry vlivu v oblasti rozdělují kolonizační velmoci – Británie, Itálie a Francie, po 2. sv. válce nastává období dekolonizace
- nejsilnějšími uskupeními této oblasti je v současnosti politická organizace Liga arabských států a ekonomická dohoda na zřízení Arabské zóny volného obchodu (AFTA)

OBYVATELSTVO

- žije zde asi 200.000.000 obyvatel a je zde vysoký přírůstek

náboženství

- většina obyvatel vyznává islám, který ovlivňuje společenský i politický život

- rozhodující vliv má islám např. v monarchiích Arabského poloostrova a v Íránu (od islámské revoluce v r. 1979 – Ajatolláh Chomejní)

- naopak v Turecku jsou církve a stát odděleny a země se snaží orientovat proevropsky

- většina muslimů patří k *sunnitům*, kteří vedle koránu považují za druhý zdroj víry i sunnu (pojednání o životě proroka Mohameda a jeho čtyř nástupců)

- druhou větví jsou *šíité* (Írán, jih Iráku, Palestinci) a představují konzervativnější směr islámu důsledně prosazující mravní i právní normy – islámský fundamentalismus

- v Izraeli je státním náboženstvím *judaismus*

- větší *křesťanská komunita* žije pouze v Libanonu (převládají muslimové)

národnostní skladba

- většina obyvatel jsou Arabové (kromě Arabského poloostrova i v Jordánsku, Sýrii a Iráku)
- dalšími početnými národy jsou Turci a Peršané (Írán)
- o zřízení svého státu usilují Kurdové (hranice Turecka, Iráku, Íránu a kavkazských států), jejichž snahy však narážejí na tvrdý odpor vlád těchto států

PROBLÉMY REGIONU

-Izrael

- od sklonku 19. století se rozvíjelo sionistické hnutí propagující návrat Židů do původní vlasti – Palestiny, což se začalo uskutečňovat po 2. sv. válce jako reakce na holocaust
- OSN souhlasila s rozdělením Palestiny na židovské a arabské území, což arabské státy odmítly a mezi nimi a Izraelem opakovaně docházelo k vojenským konfliktům
- jako vítěz vycházel z konfliktů Izrael, který rozšířil nebo okupoval území západního břehu Jordánu, Golanské výšiny, pásmo Ghazy a jih Libanonu a to díky podpoře USA, kde má silnou pozici židovská lobby
- největším úspěchem Izraele byla tzv. šestidenní válka v r. 1967, kdy Izrael zaznamenal největší územní zisky a začal na dobytých územích systematicky rozsazovat osadníky v tzv. kibucech
- v roce 2006 stáhl Izrael osadníky (často i proti jejich vůli) ze západního břehu Jordánu
- snahy o ukončení konfliktu vycházejí již několik desetiletí naprázdno

Izrael

Likud

(Strana práce)

(Benjamin Netanjahu)

Kadima

(Cipi LIVIOVÁ, Ehud
OLMERT)

Palestina

Hamas

(na seznamu teroristický organizací)

(Mahmud ZAHHAR)

Fatah

(Mahmud ABBAS,
Farouk KADDOUM)

Likud (Strana práce)

středo-levicová

od r. 2009 premiér

Benjamin
Netanjahu

proti samostatnosti Palestiny

prezident
Šimon PEREZ

Izrael

strana **Kadima** (Vpřed)

vicepremiérka

Cipi LIVNIOVÁ

Ehud OLMERT
(bývalý premiér)

Mahmud ZAHHAR (Hamas)

Mahmud ABBAS
(Fatah)

předseda
palestinské
samosprávy
(prezident)

Palestina

Jásir ARAFAT
(Fatah)

bývalý předseda palestinské
samosprávy (zemřel r. 2004)

Podle některých zdrojů měl
Arafat přes 5 miliard dolarů
na švýcarských bankovních
účtech, z nichž většina
pocházela z dlouholetého
obchodování s drogami
v Libanonu, ale hodně bylo
také ukradeno z mezinárodní
pomoci Palestincům.

Farouk
KADDOUM
Fatah
(„Dobytí“)

Izrael - Sýrie - Golanské výšiny

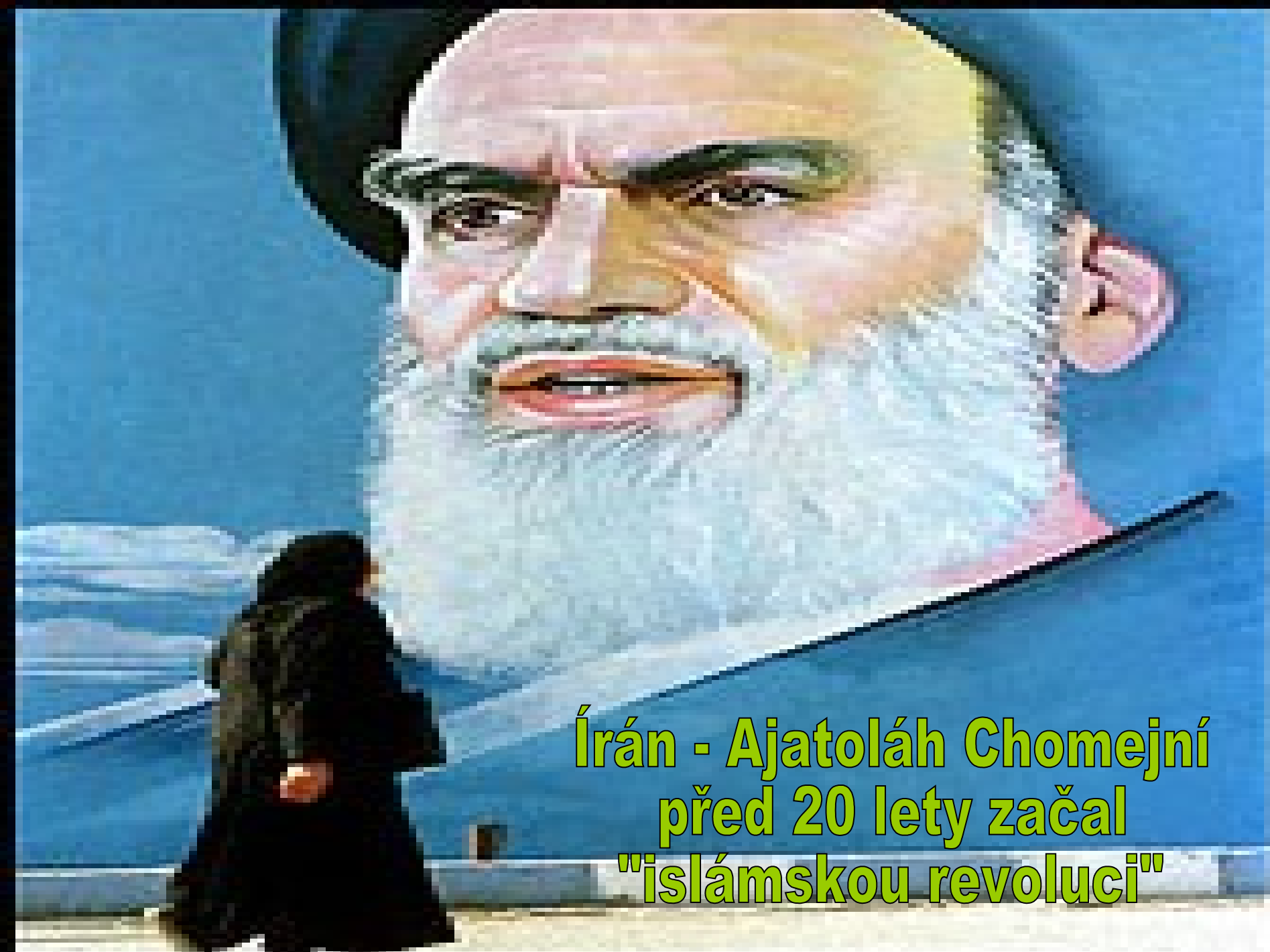
Scale, settlement names and not necessarily authoritative. Boundary representation is not necessarily authoritative.

- Irák

- v r. 1990 zasáhla vojenská koalice pod velením USA proti režimu Saddám Husajna během „Války v Zálivu“ (operace Pouštní bouře)
- “záminkou bylo ohrožení stability regionu (expanze do Íránu, okupace Kuvajtu) a represálie vůči Kurdům, šíitům a opozici
- v roce 2003 opětovný zásah USA vedl až ke svržení Husajna, což ovšem značně destabilizovalo chod státu a plán USA na zavedení demokratického režimu se nedaří uvést do života
- na nasazení vojáků negativně reagují i obyvatelé koaličních evropských států a postupně dochází k jejich stahování

- Írán

- hrozba islámského fundamentalismu ve spojení se zbrojením (zvyšování doletu raket) a přípravou jaderného materiálu
- vystupuje proti Izraeli (Izrael a USA hrozí „preventivním útokem“)
- prezident Mahmoud Ahmadinejad “vládne” společně s nejvyšším duchovním vůdcem, kterým je Sajjid Alí Chameneí

Írán - Ajatoláh Chomejní
před 20 lety začal
"islámskou revoluci"

**Írán - prezident
Mahmoud Ahmadinejad**

Írán - raketa

Írán - Ajatoláh Chomejní
před 20 lety začal
"islámskou revoluci"

**Írán - prezident
Mahmoud Ahmadinejad**

Írán - raketa

Íránský duchovní může slavit, tisíce žen odhalily dekolť a země se zatřásla

www.novinky.cz 26.4. 2010 16:03

Íránský duchovní ajatolláh Kazem Sedighi se může radovat. Tvrdí, že odhalené ženy způsobují zemětřesení a jiné živelné pohromy, čímž dámy našťval. Toto pondělí proto desetitisíce žen odhalily své vnady více než jindy, aby ukázaly, že se nic nestane. Ale ejhle. Už ve dvě hodiny ráno středoevropského času zasáhlo Tchaj-wan zemětřesení o síle 6,5 stupně Richterovy škály.

Na kontroverzní tvrzení íránského duchovního ženy reagovaly na Facebooku, kde si zřídily skupinu Boobsquake (Kozotřesení). Ke skupině se přidalo zhruba 46 000 lidí s cílem vyvrátit tento nesmysl. Obdobná česká skupina pak čítá přes 1600 členů, většinou žen. Bylo skoro jisté, že se to stane. Ženy chtěly dokázat, že jejich obnažené dekolťy 26. dubna nebudou mít vliv na přírodní katastrofy. Země tomu ovšem chtěla jinak, v 01:59 středoevropského času se Tchaj-wan otřásl. Velká náhoda to však nebyla. Země se v pondělí otřásla dokonce ještě na řadě dalších míst, ale podle vědců to není nic neobvyklého. Na zeměkouli totiž dojde ročně k více než 50 tisícům zemětřesení, které člověk pocítí. Těch opravdu silnějších (více než šest stupňů Richterovy stupnice) je pak ročně zhruba 140. Z tohoto pohledu tak ženy v podstatě neměly šanci. Země se třásla v celém světě. Íránský duchovní tak měl výhru v podstatě v kapse. A co víc, nevybral si ho sám, datum si zvolily samy účastnice neortodoxního protestu, který byl oznámen tento víkend. Vyjma Tchaj-wanu otřásla v pondělí zemětřesení například napříč celým Tureckem (tři stupně), řeckým Korfu (4,4 stupně), Indonésií (4,3 stupně), Peru (4,6 stupně), Šalamounovými ostrovy (5,1 stupně) a dokonce i v poslední době velmi neklidným Islandem, kde naměřili zemětřesení o síle 3,3 stupně Richterovy stupnice.

Jakub Kynčl, Novinky

Kypr

od r. 1974 je rozdělen na řecko a tureckou část, přičemž mezinárodní společenství tureckou okupaci severu ostrova neuznalo

od r. 2004 je ale Kypr členem EU

Kurdové

- jejich snahy o založení národního státu byly a jsou často vojensky potlačovány všemi dotčenými státy (např. Husajn v Iráku)

Israel

Letouny F-16 během operace „Pouštní bouře“ nad hořícími ropnými vrty

stát	rozloha (km ²)	počet obyv. v milionech	hl. město	HDP os./rok/USD
Saudská Arábie	2 149 690	22,7	Ar Rijád	10.600
Írán	1 650 000	66,5	Tehrán	6.400
Turecko	773 000	73,2	Ankara	2.450
Jemen	530 000	22,6	Saná	820
Omán	309 500	3,1	Masqat	8.200
Sýrie	185 000	19,5	Dimashq	3.200
Jordánsko	90 000	5,6	Ammán	4200
Izrael	21 000	6,5	Tel Aviv (Jeruzalém)	20.000
Libanon	10 200	4,3	Bejrút	5.200
Bahrajn	700	0,7	Al - Manamah	13.000
Irák	435 000	26,3	Baghdád	2.500
Katar	11 400	0,6	Ad Dawhah	21.200
Kuvajt	18 000	2,0	Al Kuwayt	15.100
Kypr/S turecká	9 200/ 3300	0,9/0,2	Lefkósia	15.000/7.000
SAE	78 000	3,2	Abu Zabi	21.100

EKONOMICKÁ SITUACE V REGIONU

- geopolitický význam vzrostl po objevení bohatých ložisek ropy a zemního plynu v Perském zálivu
- v současnosti je zde soustředěna 1/3 světové těžby a podle odhadů více než 1/2 světových zásob
- většina suroviny se tankery vyváží přes Hormuzský průliv do Evropy a do Japonska
- příjmy z ropy podstatně změnily život obyvatel v SAE, Kataru, Kuvajtu a Bahrajnu, nejvíce ropy vyváží Saúdská Arábie
- k dalším nerostným zdrojům patří fosfáty (Sýrie, Jordánsko) a barevné kovy (Turecko)
- hospodářsky nejvšestranněji rozvinutým státem regionu je Izrael (zpracovatelský průmysl, produktivní zemědělství, rozvinuté služby), také díky podpoře mezinárodních židovských organizací
- mezi chudší státy patří v důsledku vnitřních konfliktů Libanon a Sýrie
- nejzaostalejším státem regionu je Jemen ležící v pouštní oblasti bez zdrojů nerostných surovin

Irák - Babylon

Irák - vykopávky města Ur s Velkým Zigguratem v pozadí

Írán - Dómávend

Írán - Perská brána

Israel - Tel Aviv

Jordánsko - Mrtvé moře

Jordánsko - Mrtvé moře

Turecko - Ararat

Turecko - Hagia Sofia

Turecko - Pamukkale

Pamukkale

